

REGIONERNE I DEN YDERSTE PERIFERI

Den Europæiske Union understøtter udviklingen i dens mest afsidesliggende regioner, kendt som regionerne i den yderste periferi: Guadeloupe, Fransk Guyana, Réunion, Martinique, Mayotte, Saint-Martin (Frankrig), Azorerne og Madeira (Portugal) og De Kanariske Øer (Spanien). Denne støtte har til formål at afhjælpe de problemer, der er forbundet med disse regioners afsides geografiske beliggenhed.

RETSGRUNDLAG

Artikel 349 og 355 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

BAGGRUND

For nogle medlemsstaters vedkommende gælder det, at en del af deres territorium ligger i dele af verden fjernt fra Europa. Disse regioner, der er kendt som regionerne i den yderste periferi, står over for en række vanskeligheder, der er forbundet med deres geografiske karakteristika, navnlig deres afsides beliggenhed, status som øsamfund, lille areal og vanskelige topografiske og klimatiske forhold. De er økonomisk afhængige af nogle få produkter (ofte landbrugsprodukter eller naturressourcer). Disse forhold virker som hindringer for deres fremtidige udviklingspotentiale.

I øjeblikket er der ni regioner i den yderste periferi:

- 5 franske oversøiske departementer — Martinique, Mayotte, Guadeloupe, Fransk Guyana og Réunion
- 1 fransk oversøisk fællesskab — Saint-Martin
- 2 portugisiske selvstyrende regioner — Madeira og Azorerne
- 1 spansk selvstyrende region — De Kanariske Øer.

Det bør understreges, at regionerne i den yderste periferi ikke er det samme som EU's oversøiske lande og territorier (OLT'er). Der er 13 OLT'er, der er konstitutionelt knyttet til Danmark, Frankrig og Nederlandene. OLT'erne er ikke en del af det indre marked og skal overholde de betingelser, der er pålagt tredjelande, hvad angår handel, navnlig oprindelsesregler, sundheds- og plantesundhedsstandarder og sikkerhedsforanstaltninger. I henhold til artikel 355 i TEUF kan Det Europæiske Råd på den berørte medlemsstats initiativ ændre statussen for et fransk, dansk eller nederlandsk oversøisk land eller territorium (dvs. regionerne i den yderste periferi eller OLT'erne), uden at det er nødvendigt at ændre traktaten. Indtil slutningen af 2011 var Saint Barthélemy eksempelvis en region i den yderste periferi, men i 2012 fik det status

af OLT. Det modsatte skete i 2014 med Mayotte, der havde status af OLT og ved en afgørelse af Det Europæiske Råd blev til en region i den yderste periferi.

Omkring fem millioner mennesker bor i regionerne i den yderste periferi, hvoraf nogle har oplevet en betydelig befolkningstilvækst som følge af indvandring. Den naturlige befolkningstilvækst er også forholdsvis høj, da befolkningen er meget yngre i de fleste af disse regioner end på EU's fastland. I 2020 lå beskæftigelsesfrekvensen i alle regionerne i den yderste periferi under EU-gennemsnittet, fra 43 % i Mayotte til 71 % på Azorerne. Kun sidstnævnte havde en arbejdsløshedsprocent, der lå under EU-gennemsnittet (6,1 %), og på De Kanariske Øer og Mayotte var arbejdsløshedsprocenten over tre gange højere end gennemsnittet. Trods den høje arbejdsløshed er De Kanariske Øer den eneste region i den yderste periferi, hvor andelen af personer i alderen 25-64 år med en videregående uddannelse ligger over EU-gennemsnittet (34,4 % i 2020).

Tabel: Data om regionerne i den yderste periferi

	Afstand fra national hovedstad (km)	Areal (km ²)	Befolkning (*)	BNP pr. indbygger som procentdel af EU-gennemsnittet (EU=100) (**)
EU-27	-	4 225 127	446 828 803	100
Frankrig	-	638 475	67 842 582	104
Portugal	-	92 227	10 352 042	76
Spanien	-	505 983	47 432 805	83
Azorerne	1 548	2 322	236 488	67
De Kanariske Øer	1 850 (gennemsnit for alle øerne)	7 447	2 252 237	62
Guadeloupe	7 578	1 685	407 810	69
Fransk Guyana	7 841	83 751	296 058	46
Madeira	1 041	802	251 182	69
Martinique	7 641	1 108	352 205	76
Réunion	9 921	2 504	869 993	68

Saint-Martin	6 700	86 (53 for den franske del)	32 358	-
Mayotte	8 444	367	299 022	30

(*) Foreløbige data for 2022, kilde: Eurostat

(**) Kilde: [Eurostats regionale årbog 2022](#).

(***) Data for 2020, kilder: Institut national de la Statistique et des études économiques (det nationale institut for statistik og økonomiske studier), Frankrig, og Ministère des Outre-Mer (ministeriet for oversøiske franske territorier); Der foreligger ingen nye data om BNP.

MÅL

På trods af den store afstand, der adskiller dem fra det europæiske kontinent, er regionerne i den yderste periferi en integreret del af Den Europæiske Union, og EU's lovgivning og aftaler finder fuld anvendelse på deres område. På grund af deres særlige geografiske beliggenhed og de dermed forbundne vanskeligheder har det været nødvendigt at tilpasse EU-politikkerne til deres særlige situation.

De relevante foranstaltninger vedrører især sådanne områder som told- og handelspolitikker, skatte- og afgiftspolitik, frizoner, landbrugs- og fiskeripolitikker og betingelserne for forsyning med råvarer og væsentlige forbrugsgoder. Ligeledes kan reglerne om statsstøtte og betingelserne for adgang til strukturfondene og EU's horisontale programmer tilpasses disse regioners behov (f.eks. Den Europæiske Fond for Regionaludviklings (EFRU's) særlige bevillinger til regioner i den yderste periferi).

Ud over de særlige EFRU-bevillinger er regionerne i den yderste periferi på landbrugsområdet også omfattet af det program, der specifikt vedrører afsides beliggenhed og status som øsamfund, og som finansieres af Den Europæiske Garantifond for Landbruget. Dette program fokuserer på to hovedtyper af foranstaltninger:

- Særlige støtteordninger beregnet på at mindske de yderligere forsyningsomkostninger ved væsentlige produkter til menneskeligt forbrug, produkter til forarbejdning og produkter bestemt til at anvendes som rå- og hjælpestoffer
- Foranstaltninger til understøttelse af den lokale landbrugsproduktion.

Den Europæiske Union støtter fortsat regionerne i den yderste periferi gennem [udvalgte specifikke bestemmelser](#). Den har afsat yderligere 1 928 mio. EUR til regionerne i den yderste periferi i perioden 2021-2027 under EFRU. Det europæiske territoriale samarbejde vil også omfatte et nyt mål (indsatsområde) kaldet »samarbejde i regionerne i den yderste periferi« (Interreg D), der fremmer integrationen af regionerne i den yderste periferi og en harmonisk udvikling i deres regioner. Budgettet for dette indsatsområde er på 281 mio. EUR. Desuden fastsættes medfinansieringssatsen for

Interreg D-programmer i regionerne i den yderste periferi til højst 85 %, hvor den sædvanlige medfinansieringssats for Interreg-programmer er på 80 %.

EU-STRATEGI FOR REGIONERNE I DEN YDERSTE PERIFERI

I oktober 2017 offentliggjorde Kommissionen en [meddelelse](#) med titlen »Et stærkere og fornyet strategisk partnerskab med regionerne i EU's yderste periferi«. I denne strategi blev der foreslået en ny tilgang for bedre at imødekomme de specifikke behov i hver af de ni regioner i EU's yderste periferi. Det hjalp dem med at skabe nye muligheder for deres indbyggere, styrke konkurrenceevnen og innovationen i sektorer som landbrug, fiskeri og turisme og styrke samarbejdet med nabolandene.

Den 3. maj 2022 vedtog Kommissionen en [ny strategi](#) for regionerne i den yderste periferi, hvori der sigtes mod at frigøre deres potentiale gennem passende investeringer og reformer. Dette bygger på en offentlig høring samt målrettede høringer og bilaterale møder med medlemsstaterne og bygger også på bidrag fra Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og regionerne i den yderste periferi selv. Strategien bygger på fem grundpiller og indeholder forslag på en række områder, herunder socialpolitik, sundhed, statsstøtte, energi og administrativ kapacitet.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Til trods for, at alle afgørelser om, hvorvidt regionerne får indrømmet status af region i den yderste periferi, træffes af Det Europæiske Råd, spiller Europa-Parlamentet en meget aktiv rolle i forbindelse med understøttelsen af regionerne i den yderste periferi.

Europa-Parlamentet har samme beføjelser som Rådet for Den Europæiske Union med hensyn til lovgivning vedrørende de vigtigste EU-politikker, såsom regional-, landbrugs-, fiskeri- og uddannelsespolitikken. Europa-Parlamentet tager i sit arbejde hensyn til den særlige situation, som regionerne i den yderste periferi befinder sig i, og støtter initiativer med sigte på at fremme deres udvikling.

Under forhandlingerne om lovrammen støttede Europa-Parlamentet princippet om, at regionerne i den yderste periferi bør være genstand for differentieret behandling, hvad angår medfinansieringssatser, særlige EFRU-bestemmelser om produktive investeringer i virksomheder samt specifikke bestemmelser om Interreg-programmer. Desuden vedtog Europa-Parlamentet i 2014 en [beslutning](#) med titlen »Optimering af udviklingen af regionerne i den yderste periferis potentiale ved at skabe synergier mellem strukturfondene og Den Europæiske Unions øvrige programmer«. I denne beslutning mindede Parlamentet om de særlige træk ved regionerne i den yderste periferi og understregede nødvendigheden af synergier mellem strukturfondenes støtte til regionerne i den yderste periferi og EU-programmer såsom Horisont 2020^[1], LIFE^[2] og Cosme^[3].

Europa-Parlamentet vedtog i 2017 en [beslutning](#) om fremme af samhørighed og udvikling i regionerne i EU's yderste periferi: Den fokuserer på gennemførelsen af

[1]EU's finansielle instrument, der skal gennemføre »Innovationsunionen«, der er et Europa 2020-flagskibsinitiativ, som har til formål at sikre Europas globale konkurrenceevne.

[2]EU's finansieringsinstrument for miljø- og klimaindsatsen.

[3]Virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder.

artikel 349 i TEUF og dækker områder som EU's handelspolitik, havpolitik, fiskeri og blå vækst, samhørighedspolitik, miljø og energi.

Den 14. september 2021 vedtog Europa-Parlamentet en [beslutning](#) med titlen »Et stærkere partnerskab med regionerne i EU's yderste periferi«. I denne understreges de mange fremskridt, der er opnået i forbindelse med den flerårige finansielle ramme for 2021-2027, og betydningen af at opretholde ordningerne for regionerne i den yderste periferi på grundlag af artikel 349 i TEUF og af at forene de to krav om at beskytte deres lokale produktion og tackle de høje leveomkostninger fremhæves.

Den 7. juni 2022 vedtog Europa-Parlamentet en [beslutning](#) med titlen »EU's øer og samhørighedspolitik: den nuværende situation og fremtidige udfordringer«. I beslutningen beklages EU's manglende vision for de europæiske øer, og der er en opfordring til, at der træffes en række foranstaltninger for at afhjælpe forskellene mellem regionerne i den yderste periferi og de mest udviklede regioner med fokus på landbrug og den blå økonomi.

Frédéric Gouardères
03/2023

